malní stanovenou. Každé jednání proti zákonu nebo stanovám při vypisování a vybírání platů náboženských mají státní úřady trestati; v trestní rozsudek má býti pojato i vyměření náhrady.

K dobytí vypsaných dávek poskytuje se politická exekuce (§§ 19—22 zák. ze dne 21. března 1890 č. 57 ř. z.). Stanovy každé židovské obce náboženské mají obsahovati ustanovení o způsobu dobývání prostředků pro hospodářské potřeby náboženské obce nutných a to ustanovení s podrobným označením přirážek, jež mají býti uloženy a s vymezením maximalní jich výše, jakož i označením způsobu jich rozvržení (§ 28 k č. 7. cit. z.). Náboženské dávky, které jsou vybírány židovskými náboženskými obcemi, jsou dvojího druhu a to: stálé, které každoročně ve formě náboženského příspěvku (náb. dávky) mezi členy židovské obce dle jich daní majetkových a výdělkových neb daní z příjmů, zvláštní, k tomu zvolenou poplatkovou komisí jsou vyměřovány a rozvrhovány a občasné resp. nestálé poplatky, které se musí zapravovati za ohlášky, oddavky, náboženský rozvod, pohřbení atd.

V. Ohledně náboženských příspěvků všech ostatních zákonem uznaných náboženských společností platí §§ 6 a 14 zák. z 20. května 1874 ř. z. č. 68. § 6 nařizuje, že způsob opatření prostředků nutných pro hospodářské potřeby má býti stanoven ve stanovách.

K dobytí dávek se státním svolením vypsaných a dobytí příjmů a poplatků příslušejících náboženským služebníkům poskytuje se státní pomoc (viz čl. Matice náboženská).

Přirážky obecní.

I. Pojem.

Obec má právo požadovati za účelem krytí vydání, která příjmy z obecního majetku převyšují, přirážky ku přímým daním a ku dani potravní, ona může se usnésti i na vybírání jiných dávek; všechny tyto dávky neb přirážky nazývají se obecními přirážkami.

Říšské zákonodárství (zákon ze dne 5. března 1862 č. ř. z. 18 čl. XV) stanovilo pouze všeobecné zásady ohledně obecních přirážek; provedení jich zůstaveno bylo vzhledem k tomu, že zákonodárství ve věcech obecních vyhraženo jest §§ 11 a 12 z. z. st. ze dne 21. prosince 1867 z. 141 č. ř. zemským sněmům, zákonodárství zemskému.

II. Druhy.

Rozeznáváme následující druhy obecních přirážek:

1. Přirážky ku daním přímým a ku dani potravní.

a) Pravidelně rozvrhnou se přirážky ku daním přímým na všechny v obci rozepsané daně tohoto druhu bez rozdílu, je-li osoba k dani povinná členem obce nebo ne. Obecní přirážka rozvrhne se na všechny druhy daní stejnoměrně. Není-li zvláštní úmluvy mezi místními obcemi, rozdělí se přirážky ku přímým daním v celém obvodu obecním dle stejné míry. Obecní přirážky mohou však naproti tomu jen jednotlivým místním obcím uloženy býti a sice potud, pokud slouží zájmům této místní obce. Podobně mají nésti náklad zřízení, která slouží pouze určitým třídám neb jednotlivcům, pouze tyto osoby.

Osvobození od státní daně nemá dle § 3 zák. ze dne 25. března 1880 č. ř. z. za následek osvobození od jiných veřejných břemen; obec může tudíž vybírati přirážky k domovní činžovní dani i tam, kde tato není předepsána. Za základ pro výměru obecních přirážek béře se výpočet daní

berním úřadem na základě dekretu dvorní kanceláře ze dne 25. listopadu 1828 upravený (nál spr. s. dv. ze dne 2. prosince 1891 č. 6285).

Naproti tomu nemůže býti postižena obecními přirážkami ona daň z příjmu, kterou zapravují z čistého ročního příjmu držitelé buď úplně buď částečně dočasně od daní osvobozených objektů. Je-li státní daň více osobám společně předepsána, musí i obecní přirážka stejným způsobem k nerozdílné ruce uložena býti (nál. spr. s. dv. ze dne 25. září 1891 č. 6128).

b) Přirážkou ku dani potravní může býti postižena toliko spotřeba v obvodu obce, nikoli však výroba neb obchodní obrat (čl. XVI. zákona ze dne 5. března 1862). Zásada čl. XVI. zmíněného zákona musí býti přesně zachovávána, není však na úkor případnému dohodnutí se se stranou k dani povinnou ohledně vrácení přirážky za zboží k vývozu určené (min. výn. ze dne 11. září 1872 č. 13.351). Ustanovení, že obecní přirážka nesmí postihnouti výrobu a obchod, týká se pouze přirážek ku dani potravní, nikoli však komunálních dávek spočívajících na zvláštním titulu (rozh. spr. s. dv. ze dne 12. března 1891 č. 5819).

Obecní přirážka ku dani potravní nesmí býti požadována za minulost t. j. tak, aby zpět působila, nýbrž v době, kdy poplatníku není ještě odňata možnost vzhledem ku přirážce výši ceny trhové regulovati (rozh. spr. s. dv. ze dne 13. prosince 1876 č. 642).

Novým živnostem a podnikům, které předem za účel mají rozmnožení obecních příjmů, může obecní výbor přirážky a obecní dávky vůbec jen tehdy uložiti, souhlasí-li s tím nejméně $^3/_4$ voličů, kteří zároveň $^3/_4$ veškerých v obci předepsaných přímých daní zapravují. V Čechách jest k takovému usnesení potřebí schválení zemského sněmu. Podobných výhod jako živnosti a podniky právě uvedené požívají zápůjčky, které za stejným účelem byly učiněny. Obecní dávky slouží tu k umořování neb zúročení půjčky. Kdy jest třeba ku přirážkám, které určité procento přímé nebo potravní daně převyšují, svolení okresního zastupitelstva nebo zemského výboru, zemského sněmu neb zemského zákona, stanoví různě obecní řády jednotlivých zemí.

Dle § 87 česk. obec. ř. lze vybírati přirážky 15% daní přímých převyšující nebo daně z potravy jen se svolením výboru okresního. Toto povolení jest vymoci i tenkráte, když převyšují přirážky 5% daní přímých, žádá-li za to virilista. Žádosť tuto podati má virilista, je-li schůzi výboru, v níž o přirážkách se usnáší, přítomen, ihned, jinak do 8 dnů po sdělení. Aby se mohly vybírati přirážky, které převyšují 30% daní přímých nebo 20% daně z potravy, potřebí jest povolení zemského výboru. Převyšují-li tyto přirážky 50% daní přímých, nebo 30% daně z potravy, dává toto povolení výbor zemský, dohodnuv se s místodržitelstvím. Žádosti za povolení přirážek těchto lze zamítnouti jen po usnesení sněmu zemského. O náležitostech žádostí za povolení vyšších přirážek viz vyn. zem. výb. ze dne 3. prosince 1887 č. 50.517.

2. Služby v obecní potřebě. Obecní výbor může na základě svého usnesení vyžadovati od svých členů služby (ruční, tažní) pro potřebu obecní. Tyto služby mají býti obecním výborem odhadnuty; rozdělení děje se pak na základě přímých daní. Tyto služby mohou býti vykonány schopnými zástupci, a po případě mohou býti vyplaceny. Převyšuje-li cena odhadnutých služeb buď sama o sobě, anebo zároveň s přirážkami ku pří-

mým daním ono procento, na kterém se obecní výbor bez vyššího schválení usnésti může, musí dožádáno býti vyššího svolení.

3. Ku zavedení nových břemen a dávek, které nepatří do kategorie obecních přirážek nebo daně z potravy, jest nutným zemský zákon. Podobně i ku zvýšení dosavadních dávek toho druhu (čl. XV. zák. ze dne 5. března 1862).

Uvedené druhy přípustných dávek obecních jsou taxativně stanoveny tak, že obsahem jich právo obce k ukládání daní jest vyčerpáno (rozh. spr. s. dv. ze dne 26. února 1879 č. 262). Volba mezi různými způsoby obecních dávek ku krytí obecních požadavků a potřeb jest ponechána volnému uvážení správních úřadů (rozh. spr. s. dv. ze dne 10. listopadu 1892 č. 6871). Pro rozdělení obecní dávky jest směrodatnou zákonná norma, kterou tato dávka byla povolena (rozh. spr. s. dv. ze dne 15. prosince 1892 č. 6947).

III. Usnesení o přirážkách obecních a jich vyhlašování.

Rozvrhu obecní dávky musí předcházeti usnesení obecního výboru; bez této náležitosti jest rozvržení samo nezákonným (rozh. spr. s. dv. ze dne 28. listopadu 1892 č. 6904).

Usnesení obecního výboru o obecních dávkách jakéhokoliv druhu musí býti veřejně vyhlášeno. Členové obce mají právo proti usnesení obecního výboru během 14 dnů ode dne vyhlášky námitky u starosty obecního podati, kteréž námitky při dávkách, jež vyššího schválení vyžadují, zároveň se žádostí za schválení nadřízenému orgánu se předložiti musí. Jinak se pokládají za odvolání. Nevymohl-li si obecní poplatník včasným nastoupením cesty stížnosti osvobození od obecní dávky, nemůže žádati navrácení ani těch obecních dávek, které proti právu byly zapraveny; jest totiž ona 14denní lhůta praeklusivní (rozh. spr. s. dv. ze dne 21. října 1892 č. 6823).

IV. Vybírání přirážek.

Přirážky vybírají se týmiž orgány a prostředky jako daně samy. Jiné dávky peněžní, které obec po zákonu nebo po platném usnesení obecního zastupitelstva pro účely obecní ukládá, vybírá obecní starosta svými orgány. Tyto dávky mohou v případě odporu dobyty býti mobilární exekucí právě jako nedoplatky daní. Odpírá-li kdo výkon služeb, vymůže se na něm po odhadu těchto služeb příslušný peněžitý obnos jako každé jiné peněžité plnění. Při nebezpečí v prodlení lze dle některých obecních řádů žádati bezprostřední plnění osoby povinné.

V. Osvobození.

Od přirážek ku přímým daním, jakož vůbec ode všech obecních dávek jsou osvobozeni: úředníci a sluhové dvorní, státní, zemští a úředníci veřejných fondů, dále osoby vojenské, vdovy a sirotkové osob uvedených ohledně příjmů, jež z řečené veřejné služby plynou; osoby v obci nebydlící ohledně příjmu neplynoucího ani z realního majetku ani z průmyslové živnosti v obci provozované. Zákonná kongrua osob duchovních a veřejných učitelů nesmí býti přirážkami obecními zmenšena. O tom, přísluší-li komu nárok na osvobození od přirážek, rozhodují úřady samosprávné a nikoli úřady finanční, jimžto jedině rozvrhování a vybírání takovýchto přirážek náleží. Ani obecní úřady, ani zákony pozdější neobsahují ustanovení, z něhož by se odvoditi dalo, že vybírání přirážky dle práva obci příslušející po uplynutí určité lhůty se promlčuje (rozh. spr. s. dv. ze dne 9. října 1891

č. 6166). Literatura: Prof. Dr. J. Pražák, Rak. Právo ústavní, Praha, 1895, I.

Přirážky okresní.

I. Článek XXI. zák. ze dne 5. března 1862 č. 18 ř. z. stanoví zásadně: K úhradě vydání neuhražených z příjmů základního jmění může okresní, župní a krajské zastupitelstvo uložiti a vymáhati do určité výše přirážky k přímým daním. Přirážky nad tuto výši a jiné přirážky potřebí mají zemského zákona. Provádějíce toto zásadné ustanovení stanovila zemská zákonodárství toto: Obecní zastupitelstvo (okresní rada v Haliči) může uložiti a vymáhati přirážky ku přímým daním v Čechách do 10%, v Haliči do 20%, ve Štýrsku do 27%, v Tyrolsku až do 50%. Přirážky převyšující výši tuto může povoliti v Čechách až do 30% přímých daní zemský výbor, v Haliči až do 40% k usnesení okresní rady zemský výbor, ve Štýrsku až do 35% zemský výbor a v Tyrolsku až do 100% zemský sněm, a nezasedá-li zemský sněm, má právo povoliti zvýšení přirážek k daním přímým až do 100% zemský výbor. K přirážkám nad tuto míru a k jinakým okresním přirážkám potřebí jest v Čechách a v Tyrolsku zemského zákona ve Štýrsku a v Haliči usnesení zemského sněmu a císařského schválení (zák. ze dne 13. března 1888 č. 32 z. z. pro Čechy, zák. ze dne 17. června 1874 č. 51 z. z. pro Halič, zák. ze dne 17. prosince 1874 2 z. z. z roku 1875 pro Štýrsko a zál. ze dne 29. listopadu 1868 č. 56 z. z. pro Tyroly).

Opomene-li mimo to okresní výbor neb okresní zastupitelstvo zařaditi do okresní předlohy veřejné dávky připadající okresu po zákonu dle kompetentního výroku nebo peněžité exekučně vydobytelné platy na soukromoprávním titulu se zakládající, jest zemský výbor království českého oprávněn i povinen ve srozumění s místodržitelstvím takovéto likvidní pohledávky zařaditi do okresního rozpočtu a uložiti dle takto zjištěné potřeby přirážky ku přímým daním v okresu. V tomto případu nevyhledává se k okresním přirážkám vyššího schválení jinak zákonem předepsaného (zák. ze dne 19. září 1883 č. 51 z. z. pro Čechy).

Opomene-li rovněž okresní rada v Haliči do svého rozpočtu pojmouti ony poplatky, kteréž povinen jest zapraviti okres ať po zákonu ať po rozsudku nebo po dokladu hodícího se dle zákonných předpisů k exekuci, jest zemský výbor haličský oprávněn i povinen zařaditi tyto dávky do okresního rozpočtu a k úhradě jich uložiti přirážky k daním (zák. ze dne 17. června 1874 č. 52 z. z. pro Halič).

II. Poskytnouti okresní přirážky zavázáni jsou toliko příslušníci okresu. Obec vyloučená z obvodu určitého okresního zastupitelstva nemůže býti přidržována přispívati k potřebám okresu, které vzrostly před vyloučením jejím, nevzala-li při vyloučení závazku tohoto na sebe (nál. spr. dv. soud. ze dne 18. května 1888 č. 1556 sb. »Budwinski« č. 4114). Přirážky ku přímým daním, vůbec okresní přirážky neplatí v Tyrolsku:

1. úředníci a sluhové státní, zemští a při fondech veřejných, dále vojenské osoby, jich vdovy a sirotci, pokud jde o jich služební příjmy a pense, provise, příspěvky na vychovávání a požitky z milosti, kterých se jim dostává následkem služebního poměru.

2. Správcové duší a učitelé na školách veřejných, pokud jde o jich služné a pense, nikoli však pokud jde o jich držbu pozemkovou, převyšuje-li výnos z pozemků spolu se služným kongruu.